

Grunnleggende om barns utvikling og sykdom

Gro Nylander

Lille venn, hva nå?

Barnet fra et halvt til fire år – utvikling og sykdom. 319 s, tab, ill.

Oslo: Gyldendal Fakta, 2005. Pris NOK 262
ISBN 82-05-31575-2

Dette er en grunnleggende bok om barns utvikling og sykdom. Boken er lettest, med godt språk og er lett å finne frem i. Den egner seg spesielt for foreldre og for voksne som arbeider med barn. Den er oversiktlig

bygd opp, med et resymé over barnets ferdigheter for hvert alderstrinn. Den inneholder fakta om barns normale utvikling, problemer som kan oppstå og sykdoms-panorama i aldersgruppen. Av de to delene omhandler den ene barns normale utvikling, den andre de vanligste sykdommer som forekommer i aldersgruppen. Forfatteren deler ikke bare sine faglige erfaringer i arbeidet med barn, men også sine personlige erfaringer både med det normalfungerende barnet og med sitt eget barn med Downs syndrom.

Forfatteren følger fem ulike barn med ulik utvikling fra de er seks måneder til de er fire år. Hun gir et nyansert bilde av barns forskjellige personligheter som i stor grad preger utviklingen, også i denne aldersgruppen. Hun diskuterer problemer som oppstår underveis: hvordan takle søvnproblemer og hvordan sette i verk forebyggende tiltak for å forhindre ulykker når det aktive barnet på halvannet år utforsker verden.

Det gis gode råd for håndtering av akutt syke barn og for hvordan foreldrene bør takle og vurdere ulike symptomer. Hvilke symptomer er alvorlige og når skal lege kontaktes? Her finnes en oversiktlig oppsummering som gir rask og konstruktiv informasjon. Deretter deler forfatteren inn barnets problemer ut fra organsystemer. Her kan leseren få svar på enkle problemstillinger som ubesvart kan skape engstelse og uro. I kapitlet om barnesykdommer og andre infeksjoner er forfatterens positive argumenter for vaksinasjon av stor verdi for usikre foreldre.

Et kapittel handler om forskjellige årsaker til hjerneskader og utviklingsavvik, og tar opp skyld og fortvilelse rundt dette å få et handikappet barn. Selv om ikke alle barn skades av mors alkoholmisbruk, råder forfatteren, i tråd med Sosial- og helsedirektoratets anbefalinger, alle gravide til totalavhold. Siste avsnitt omhandler det

kreftsyke barnet, beskrevet med optimisme. De fleste blir bra, men ikke alle. Forfatteren beskriver sorg og fortvilelse når foreldre mister et barn, men også her kan hun med sin innlevelse formidle at livet tross alt går videre.

Dette er en bok som sterkt kan anbefales til foreldre og til andre som arbeider med barn. Den er innholdsrik og dekker de fleste områder i barnets første leveår på en oversiktlig, kunnskapsrik og nyansert måte.

Liv Marie Læg Reid

Barneklivnikken
Haukeland Universitetssjukehus

Den vanskelige hverdagen

Anne Landheim, Kjell Bakken

Den stygge andungen

Syv fortellinger om rusmisbruk og psykiske lidelser fra en behandlingshverdag. 227 s, ill. Stavanger: Hertervig Forlag, 2005.

Pris NOK 235
ISBN 82-92023-89-5

Sanderud psykiatriske sykehus valgte tidlig å skape et eget behandlingstilbud for rusmiddelproblemer og var derfor en pionerinstitution. Rusreformene gjør at erfaringene fra dette sykehuset har generell interesse. Siktemålet er både å se psykiske lidelser og rusproblemer i sammenheng og å kunne utvikle integrerte behandlingstilbud.

Dette er slett ikke enkelt, særlig ikke om man ønsker å forstå den hverdagen den enkelte pasient og de ulike behandlere møter. Det er derfor en fruktbar idé at Østnorsk kompetansesenter for rus og avhengighet har utlyst en skrivekonkurranse for brukere og behandlere i sykehuset. Boken bygger på et utvalg av bidragene som kom inn. Lederen for en forsknings- og utviklingsavdeling formulerer sin visjon for hvorledes avdelingen skal utvikle seg: «Det er behandlerne som skal være det vannet andungen ser i og plutselig ser at han er en vakker svane.» En psykiatrisk pasient beskriver «virkelighetsbildet» hos mennesker som er «syke i psyken» og en psykiatrisk sykepleier – mor til en datter med alvorlige rusproblemer – sine ofte frustrerende møter med et fragmentert behandlingssystem. En postoverlege ved akuttpsykiatrisk avdeling forteller om hvorledes avdelingen forsøker å utvikle et tilbud tilpasset pasientgruppen og om sine ulike erfaringer. «Akuttpsykiatrien skal kunne fungere som et vendepunkt,» mener han. Fra ressurs- og sikkerhetsposten kommer det bidrag fra assisterende avdelingsleder og fra en psykiatrisk sykepleier. Avdelingens oppbygning sikter mot å ivareta alvorlig syke mennesker innenfor en streng ramme slik at man både kan undersøke kompliserte tilstander godt og samtidig legge grunnlag for en langsiktig prosess. En svingdørspasient ser i sitt 15. opphold ut

til å komme over i en konstruktiv utvikling. Lederen for LAR-teamet (legemiddellassisteret rehabilitering) med erfaring som ordfører påpeker en politisk sammenheng hvor kommunenes ressurstilførsel er svekket mens oppgavene øker.

Vi blir presentert for et mangefasettert bilde av en komplisert behandlingshverdag, og fremstillingen bæres oppe av en positiv grunn-tone, selv om «den stygge andungen» neppe er et helt godt bilde. H.C. Andersens eventyr vil lett føre til mye skuffelser om dette skal være en ledetråd. Boken har en usedvanlig vakker design og er gjennomgående enkel å lese. Personlig kunne jeg nok tenke meg en noe strammere redigering. Enkelte begreper brukes ulikt i de ulike bidragene. Kunnskapsformidlingen er usystematisk. Det er også en del gjentakelser som irriterer.

Boken egner seg etter mitt skjønn ikke som lærebok slik det angis på omslaget. Den kan imidlertid være nyttig lesing både for brukere og for behandlere av ulikt slag.

Helge Waal

Seksjon for kliniske rusmiddelproblemer
Psykiatrisk Institutt
Universitetet i Oslo

Grundig om forebyggende helsearbeid

John Gunnar Mæland

Forebyggende helsearbeid i teori og praksis

2. utg. 238 s, tab, ill.

Oslo: Universitetsforlaget, 2005. Pris NOK 329
ISBN 82-15-00825-9

John Gunnar Mælands 2. utgave av forebyggingsboken blir den fjerde sentrale lærebok i samfunnsmedisin ved siden av *Medisinsk kunnskapshåndtering, Helse for de mange. Samfunnsmedisin i Norge*, og *Sosialmedisin i teori og praksis* (1–3).

Forebyggingsboken henvender seg til «studenter og praktikere innen helsefag og andre faggrupper med interesse for forebyggende helsearbeid» og gir en grundig innføring i sykdomsforebyggende og helsefremmende arbeid, med referanse til forholdene i Norge.

Den er delt i tre bolker: fundamentet for forebyggende helsearbeid, vikemidler og metoder, og innsatsområder og arenaer for forebygging. Det innledes med en diskusjon av forskjellene mellom sykdomsforebygging og helsefremmende arbeid, og de ulike tilnærmingene defineres som komplementære. Det helsefremmende arbeidet blir likevel løftet frem som den «kanskje mest effektive måten å forebygge mange typer sykdommer og helseproblemer på».